

چەند بىرۆكەيەك بۆ پ

ئىش و كارى رۇژانەى خانمان لە مالددا بۆ پاككردەنەو و پاكراگرتنى مال تەواو نايىت، ئىدى ماندووبوونىكى زۇر دەچىژن، تا دىكۆرى مالىيان بە جوانترىن شىۋە رادەگرن، مالىش پىۋىستى بە پاكراگرتنە، تا لە بەرچاۋى ھەمووان شىباو و بەرچاۋ بىت، بىجگە لەوئەش ھەستىكى خۇشت پىدەدات كاتىك دەبىنى زۇرىەى قوژبن و بەشەكانى مالدەكەت جوان و پاكە، چەند بىرۆكەيەك ھەن، كە بەسوودن بۆ ئەنجامدانىيان لە مالدەكەت تا ھەردەم ھەموو بەشىكى مالدەكەت پاك و جوان و جىبى سەرنج بن، لەوانە:

- بۆ پاككردەنەو زەوى و بەشى خوارەوى مالدەكەت، واچاكە ھەندىك شەمعى ھەنگىن بەكاربەئىت، بە رىژەيەكى كەمىش بىت، ئەنجامىكى شىباۋى دەبىت، ھەروەھا دەتوانى سوود لە رۇنى زەبىتون وەربگرت.

- بۆ پاككردەنەو ھەوا و بۆنى مالدەكەت، دەكرى بۆندارى مال بەكاربەئىت، يان ئەو پاككەرەوانە بەكاربەئىت كە بۆندارن.

- پەلەى سەر كاشى و دىوارەكان: بۆ چاسەرى ئەو كىشەيە، دەتوانى سپراى بەكاربەئىت، بۆ ماۋى چەند خولەكك دواتر بە پارچە قوماشىك پاكى بكەرەو.

- بۆ پاككردەنەو ئامىرى ساردكەرەو (سەلاجە)، دەبى ھەموو كەرەستەكانى بېئىتە دەروە و پاشان پاكى بكەيتەو، دواتر تا وشك دەبىتەو، ئىنجا كەرەستەكان بىخەرەو ناو سەلاجەكەو.

- بۆ پاككردەنەو كەرەستەكانى شووشە، وا باشە سەرەتا ھەر

ھەموو خانمىك، ھەز بە جل و بەرگى جۆراۋجۆر دەكات و ھەر يەكەو دۆلايىك جل و بەرگىان ھەيە، لە گەل ئەوئەشدا زۇرىەى خانمان لە ھەلبۇردن و لەبەركردنى جلىكى شىباو بۆ خۇيان ھەلە دەكەن. رەنگە لە شىۋاز رىكخستنى جۆرى جەكەيان لە گەل جەستەيان نەزانن. پىپۆران لەم چەند رىنگەيەى خوارەو، خالى لاواز و بەپىزى گونجاندىن جىل و بەرگىان لە گەل لەش و لاردا روونكردۆتەو، تا خانمانىش سوودى لى وەربگرن و بتوانن جەلكانىيان بە جوانترىن شىۋە لەبەر بكن:

- ئەو جلاتەى بە جەستەو دەنوسىن: ئەو شىۋازە جەلەيە كە بە بەدى ناسراو، ئەو جۆرە جەلە لە كاتىكدا لەش و لارت بە جوانى دەردەخات، ھەروەھا خالە لاوازەكەشى ئەويە كە جەستەت قەلەو و پىر نىشان دەدات، وا باشە جەكەت بەپىي پىۋانەى خۆت بىت.

- بۆ ئەوئەى جەستەت جوان و رىك دەرىكەوئەت، دەتوانى ئەو جلاتە لەبەر بكەيت كە ھارسەنگى شىۋەى لەش و لارت رادەگرن، ئەوانە: كاتىك تەنۋورە لەبەر دەكەيت، تەنۋورە زياتر درىژى ديارترە لە پانىيەكەى، كە ئەوئەش زياتر لاوازتر و ناسكتىر دەكات، بەلام ئە گەر جەستەت لاواز و درىژە، ناكىت تەنۋورەى بارىك و تەسك لەبەر بكەيت، چونكە شىۋازى جوانىت تىكەدات.

گونجانى جل و بەرگ بەقەدوبالا

شېۋازەكانى بېرىن و چاككردىن پرچ!

خانمان دەپ، زىاد لە پىئوست گىرنگى بە پرچيان بەدن، چونكە پرچيان تا چەند جوان بىت، هېشتا كەمە پىسپۇران دەلېن: جوانترىن پرچ ئەو پرچەيە كە لە شىئوى تافگەيەك بېچىت، لەسەر سەرۋە بەسەر شانەكان و بەرۋىكتەۋە بىتتەخوارەۋە. خانمان دەزانن دواى ھەر بىرىنىكى پرچ، پىئوستە بۇ ماۋەيەك چاۋەرى بىكەن تا پرچيان دىتتەۋە، پاشان پىئوستيان بە چاككردىن و رىككردىن دەبىت، بۇيە ۋا باشە دىسانەۋە سەردانى نارايىشگا بىكەن و ئەو بەشە زىادەى پرچيان نەشياۋ دەكات، چاكى بىكەن و بىبىرن.

- بۇ ئەوانەى پرچيان كورته، دەتوانن پرچيان لە شىئوى شەپۇلى دەريا بىت، ھەرۋەھا بۇ ئەوانەى پرچيان تىكەل و لوولە، دەتوانن ژېرەۋەى لە شىئوى تەل تەل دىيار و بەربىلاۋ بىت، تا جوانتر دەربىكەن. ھەرۋەھا ئەوانەى پرچيان لووسە، دەپچ دورو بىكەنەۋە لە شىئوى شەپۇل و تەل تەل، بەلكو چاككرە بە لووسى و سادەى بىمىتتەۋە.

- ئەوانەى شىئوى دەم و چاۋيان خىر و بازنەيە، ۋاچاكە شىۋازى پرچيان كورت و ورد نەبىت، بۇ ئەۋەى گەۋرەى و بازنەيە دەم و چاۋيان بشارتتەۋە، دەپچ پرچيان درىژ و بۇر بىت، چونكە پرچى كورت دەم و چاۋ زىاتر بە دىيار دەخات، ھەرۋەھا بۇ ئەوانەش كە بالايان كورته، ناكىرئ پرچيان زۇر درىژ بىت، چونكە شىئوى بەژن و بالايان دەكوژىت.

- دەپى ناگادارى جۇرى پرچت بىت، كە بزانىت چ جۇرە سىشوار و تەسرىحەيەكى لە گەلدا دەگونچىت، چونكە كاتىك پرچت خاۋ بىت، ناتوانىت پرچت كورت بىكەيتتەۋە، بەم شىئويە ھەردەم پرچت نارىك دەبىت و جىگىر نايىت، ئەگەر پرچت بۇر و تىكەل بو، چاككرە كورتى بىرى.

- ئەگەر ھەزت بە پرچى درىژە و نىيازت ۋايە درىژى بىكەيت، دەپچ ئەۋەش بزانى كە پىئوستى بە خىزمەت و كارى زىاترە، بۇ ئەوانەش كە پرچيان زۇرە، دەپچ بە وريابى گىرنگى بە پرچيان بەدن و تىكى نەدەن، ھەرۋەھا پىئوستە كۇتايى

پرچت رىك بىكەيت و بە شىئويەكى يەكسان بىت، تەنانەت دەتوانى كۇتايى پرچت بە تايىبەت لە خوارەۋە بە شىئوى پايە پايە بىت.

اكرگرتنى مائەكەت

كەرەستەيەك پر ناۋى گەرم بىكەيت، پاشان ھەندىك ئەو شامپۇيە بىخەرە ناۋ كەرەستەكان، دواتر ئەگەر دەستت كەوت ھەندىك خەل بەكاربەيتنە، تەنانەت ئەگەر ھەندىك برنجىش دابىت، ئەنجامىكى گەۋرەى دەبىت.

- بۇ چارەسەرى بۇنخۇشكردىنى گەرماۋ، دەكرى ھەندىك خوى بە زەۋىي گەرماۋدا بىكەيت، پاشان كەمىك خەل بە زەۋى ژوررەكەدا بىكە و پاشان بە ناۋى شەلتىن بىشۇ.

- تۇز و خۇل، بۇ رزگار بوون لە تۇز و خۇل، دەتوانى سەرەتا شوئىنەكە تەر بىكەيت، تا تۇز و خۇلەكە كۇ بىتتەۋە و لە ژېر دەستت نەرۋات، پاشان پاكى بىكەرەۋە، تا شوئى دىكە بىس نەكات.

- بىنەماى كورت و درىژ و پىچەۋانە، ئەمە چاككرتىن بىنەماى پەپرەۋىكردىنى پۇشىنى جىل و بەرگە، ئەگەر جەلكانى بەشى سەرۋەت ۋەك چاككىت و بەدى و قەمىس، درىژ بوو، با جەلكى بەشى خوارەۋە ۋەك تەنۋورە و پانتۇلەكەت تەسك و كورت بىت، چونكە ئەگەر جلى سەرۋەت كورت و تەسك بوو، جلى خوارەۋەش درىژ بوو، جەستەت بۇ سى پارچە جيا دەكاتەۋە، بەلام ئەو بىنەمايە بۇ ئەوانە نايىت كە بەشى جەستەى سەرۋەيان درىژتەر.

- ھەۋلىدە زىاتر جەلكانت سادە و ساكار بن، چونكە زىدەۋىسى لە نەخش و دىزايىن لە جىل و بەرگدا، دەبىتتە ھۇى باق و بىرقەى زۇر، بەمەش سەرنجەت لە دەست دەدەيت و جوانىشت دەكوژى، گىرنگە شانەكانت بە وردى و بچووكى دەرىكەۋن، يان ئەگەر جىلكى ژېرەۋى بەشى سەرۋەت لەبەر كىر، با زىاتر تەنك بىت.

- ھارپەنگى و ھەمەرەنگ: دەبىت بزانىت كە گىرنگىرتىن بەش لە ھەلبۇاردن و گونجاندىنى جىل و بەرگ لە گەل لەش و لاردا، شىۋى رەنگەكەيتى، ۋا پىئوست دەكات كە ھەندى جار جەلكانت ھارپەنگ بن، يان ھەمەرەنگ بن، دەبىت خۇت ئەندازىار و دىزايىنەرى جەستەت بىت لە ھەلبۇاردنى رەنگدا.

شەۋانەي رەمەزان ئە كوردستان

وېزىراي ئەو نەھامەتتە ئابوورى و شەر و ناخۇشەيىيە بەسەر كوردستاندا ھاتوۋە، كەچى خەلكى كوردستان، شەۋانەي رەمەزانىيان بە خۇشى بەسەر دەبەن. ھەموو ئىۋارەيەك خەلك ھەر يەكەو كۆمەلەك خواردن و شىرەنەمەنى و شتى خۇش دەكەرن و بۇ مائەكانىيانى دەبەنەۋە، لە مائىشەۋە كابان و خانمان چىشتى خۇش و بەتام بۇ ئەندامانى خىزانەكەيان نامادە دەكەن، لە دواي بەربانگىش، گەنجان و لاۋان، روو لە شوئەنە گشتىيە مېللىيەكان دەكەن، بە يارى خۇش و بەجۇش، ۋەك سنى سىيانى، كلاۋىن و دامە و دۆمىنە، شەۋانەي خۇيان بە خۇشى بەرئى دەكەن، كچانىش لە گەل ئەندامانى مائەۋەيان سەردانى مۆل و باخچە و پاركەكان دەكەن، تا ساتىكى خۇش بەسەر بېەن، بۇ پارشيويش، ئەۋانەي ھەندەك دەخەن، لە خەۋ ھەلەدەستەن، ئەۋانەشى ھەر نەخەۋتوون بەرەو دوۋكانەكانى بەروبوۋمى خواردنى بەيانىيانى كوردەۋارى خۇمان دەچن، كە كۆمەلەك خواردنى كوردەۋارى ھەن لەۋانە: پەنېر، ژاژى، لۇر، قەيماغ، سەلتو، ماست، ئەستوروك و كولىرە بەرۇن، ھەموو ئەۋانە بەردەست دەبەن، كە كولىرە و ناننى گەرم بۇ مال دەبەنەۋە و لە گەل ئەندامانى خىزان بە يەكەۋە پارشيويان دەكەن و خۇيان بۇ رۇژىكى دىكەي رەمەزان نامادە دەكەن.

زىرەكتىرىن مروقى سەر زەۋى!

جىھانە لە زىرەكىدا، ناۋى (ترىنس تاۋىيە) و لە بوارى ماتماتىك لە زووترىن كاتدا گەرەرتىن ھاۋكېشەي بىركارى شى دەكاتەۋە، رىژەي زىرەكى ئەو گەنجە دەگاتە (IQ ۲۳۰)، كە لە تەمەنى (۹) سالىدا لە خولىكى ماتماتىكى زانكۇدا بەشدار بوو، لە تەمەنى (۱۳) سالىدا تۋانى مېدالىا و خەلاتى زىرەكى ئولۇمپىيادى جىھاننى ماتماتىك بەدەست بەيئىت، لە تەمەنى (۲۰) سالىشدا پروانامەي دكتوراي لە زانكۇي پرىسنستىن ۋەرگرت و پاشان بۇ ماۋەي (۴) سال ۋەك پروڤفىسورى ماتماتىك وانەي وتەۋە.

پىۋانەي زىرەكى، بە پىۋەرىكى زانستى پىۋانە دەكرى كە بە (IQ) ناسراۋە، بەھرى زىرەكى كەسىكى ناسايى لە نىۋان (۹۰ بۇ ۱۰۰) ئاي كىۋو دەبىت، ھەندەك لەۋانەي تۋاناي مېشكىيان خىراتر كار دەكات و بىر دەكاتەۋە، بەمەش چالاكىي خانەكان زىراتر دەبىت و ۋەلامى خىزاي كار وچالاكىيەكان دەداتەۋە. ئەو كۆرە گەنجەي ئىستىا يەكەمىنى

جل و بەرگ نە پەنگ و گەلای دار و بار

بگات، ئەوتە چەندىن
جل و بەرگى پياۋان و ئافرىقانى لە
گەلا و پەلەكى دار دروست كەتتە، كە بىرىق و باقى جراتتەر
زىاترە لە جلى دىكەش. چىگەى سەپەرە كاتىك ئەو جەلت لەبەر
بىخ، ھەست بە قورسايى جەكە ناكەيت، چونكە كىشى سووكە،
لە چاۋ جلى دروست كراۋ لە پىست و قوماش.

زانپومانە كە زۆرىەى جل و بەرگ لە پىست و خورى گيانداران
و قايش دروست دەكرىن، يان بەشىكى لە بەرپوورمى روۋەكن،
رەك پەمو، بەلام واديارە جلىكى تازە پەيدا بوو، كە ھارشىۋەى
ھەر جلىكى ناسايى ھەموو كەسنىك بۆى ھەيدە لەبەرى بگات،
بەلام رەنگە ھەندىخ كەس قىۋولتى ئەويان نەپىت كە ئەو چۆرە
جەلە لەبەر بگەن، ئەو جەلە لە بىرۆكەى دىزىنەرىكە بە ناۋى
(رۆن ئىسكاس) كە دواى ئەوۋى ويستى سوود لە گەلا و پەل
و پۆپسى دار و درەخت بىپىت بۆ دروستكردنى جلىك، دواى
چەندىن ھەولەن، لە كۆتايىدا تۋانى بە نەنجامى كارەكەى

شاشەى تەلەفزیۆن بۆ دواۋەى ئۆتۆمبىلەكان

ئەو حالەتە بۆتە كارەسات و پىكدانى لى كەوتتەتەو و بە
زەرەر و زىانى ماددى و گىيانى كۆتايى ھاتوو، گەورە
كۆمپانىيەى سامسۇنكى كۆريا، بىرى لە چارەسەرى بۆ
ئەو گرفتە كەتتەتەو، لە پىرۆدەيەكى ئەلىكتىرۇنى تازەدا،
ئەو كۆمپانىيە ھەلساۋە بە دانانى شاشەى گەورە لە
دواۋەى ئۆتۆمبىلە بارھەلگەرەكان، كە لە پىشەۋەى
ئەو ئۆتۆمبىلەنەش كامپىرا بەستراۋە، وئەى پىش
ئۆتۆمبىلە بارھەلگەرەكە لەسەر شاشەكەى
دواۋە راستەوخۆ نىشان دەدات،
بەمەش شۆفىرى دواۋەى
خۆى ئاگادار دەكاتەو
لە ھەبوونى ئۆتۆمبىل
يان نا، تا ۋەكو بتوانى
بە ئاسانى تىپەر بىت.

زۆرىەمان لە كاتى شۆفىرى و تىپەرپوون لە شەقامەكاندا
گرفتەمان ھەيدە تا لە ئۆتۆمبىلەكەى پىش خۇمان رەت
دەپىن، بەتايبەت ئەگەر ئۆتۆمبىلى پىش خۇمان بارھەلگەر
و گەورە بن، ھىچمان لى دىيار ناپىت، تەنانەت زۆرجار

تابلۇ

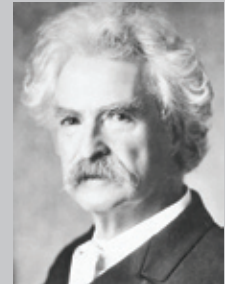
- بەربوك

بە جوانترىن بەرھەمەكانى وئىنەكئىشى ئىسپانى (دېھ گۆز رۇدىرىگىز فىلاسكىز) دادىسى، كە سالى (۱۵۹۹) لە شارى سىشلاى ئىسپانى لە دابك بووہ و سالى (۱۶۶۰) لە شارى مەدرىد كۆچى دوايى كردوہ. ئەو وئىنەى لە سالى (۱۶۵۶) كىشاوہ، كە وئىنەيەكە باس لە چەند كىژۆلەيەكى بچوك دەكات، خۆيان نامادە دەكەن تا لە نزيك سووك بن، واتە بەربوك بن، ھەر يەكە لە خۆى دەروائىت و جوانى خۆى نىشان دەدات، ئەو وئىنەيەى لە كۆشكى كازار لە شارى مەدرىد كىشاوہ، لەو كاتە كە يەكەمىن وئىنەكئىشى شاي فىلبىي شەشەم بووہ، ھەرودھا سەرۆكى پىشوازىكردى مىوانانى كۆشك بووہ.

ئەو مندالە بۆ لە ناو شووشەيە؟

ئەوئى ئەو وئىنەيە بىيىت، ۋادەزائىت ئەو مندالە بە زۆر خراوتە ناو ئەو شووشەيە، بۆيە ھەست و سۆزىان دەجوولت و پىيان ناخۆشە و دەپرسن: ناخۆ بۆچى ئەو مندالە خرىپنەيان لەنئو ئەو شووشەيەدا داناوہ؟ ۋەكو ئەو ۋايە كە نامىزىك يىت بۆ نازاردانى مندال، كەچى ئەو بىرۆكەيەكى ھەلەيە، چونكە ئەو كارىكى پزىشكىيە و سەرەتاي بىرۆكەيەكى بوو، لەو كاتەى مندالان دەخرىتە ژىر تىشكى پشكىن (X-RAY) چونكە ئەو تىشكە كارىگەرى خراپى ھەيە لەسەر كەسانى دېكە، ھەرودھا كاتىك مندال لە ژىر پشكىن دەيىت، ناوہستىت و ھەر جوولە دەكات، بەمەش ناتوان تىشكەكە ۋەرىگرن، بۆيە ئەو نامىزىيان داناوہ تا مندالەكە بە جوانى بوەستى تا ئەو كاتەى پشكىننى تىشكى بۆ دەكرىت.

- مارك توين بۆ درۆ و درۆزىنەكان، وتەيەكى نايابى ھەيە و دلەلچ :

پەندە و وتە

- ھەرگىز لەگەل درۆزىن و ئەوانەى درۆ دەكەن گفوتگۆ مەكە، چونكە بە بى بنەما ۋەلام دەدەنەوہ. ھەرودھا ھەرگىز پرىسار لە درۆزىن مەكە، بەوئى كە بۆچى درۆى كردوہ، چونكە بە درۆيەكى دېكە ۋەلامت دەداتەوہ.

گىسك ۱۲/۲۲ - ۱/۱۹

ھەر ھەنگاۋانك پىنوستى بە پىنسىنى سەرەتايە كە بزاني لە دواتر چ روودەن. بە جددىيەتى زياترەو كەسايەتت شياوہ بە كاروبارى خوت بەد. كەسايەتت شياوہ و ماۋەيكە شىنازى بىر كەردنەوت باشتىر كردوہ. لە مامەلە و بازرگانى ھەترسە، بارى دارايى و داھات باشتىر دەيىت.

تەرازوو ۹/۲۳ - ۱۰/۲۲

نەوئىلە گرىكى بە كەسك مەدە كە قەدرى ئەو گرىگىدانەت نازائىت. ھەست بە بىزارى دەكەت و نەوئى پىنوستى بە كاتە تا كەمتر دەيىتەو، كەسكى نزيك ھەلەدات لىت نزيك يىتەو و نامانچىكى لەگەل تۇدا ھەيە، بىر كەردنەوت بۆ رۆزاني نىستا گونجاۋ نىيە و بە بىر كەردنەوتدا بۆجۆد.

قرژان ۶/۲۱ - ۷/۲۲

كەسك رىگرى لە نارائەكانت دەكات، مەھىلە بىتتە ھۆى سست بوونى كارەكانت. ئەو شىنازى نىستات گونجاۋە تا كارەكانت جىبەجى بېكەت، ھەلەلەدە لە خالە ناكۆبەكانى نىزان خوت و خۆشەيىست بېكەت، و چارەسەرش بۆ گىرتى رەشىيىت بۆجۆد.

كاۋر ۲/۲۱ - ۴/۱۹

ماۋەيكە پىنداگىرى لە ھەنگاۋانك دەكەت، نەوئىلە زىاد لە پىنوستى مەشائە بە ھەموو كەسك مەكە، چونكە رۆزىك دى ئەو مەشائەيە بە خراپە بۆت دەگورەتەو. دلگران مەيە بۆ كىشەكانت و كاتىك نەھىيەكە ھەيە لەلای كەسكى بە مەشائە باسى بېكە، تا چارەسەرت بۆ بۆجۆتەو.

گۆزە ۱/۲۰ - ۲/۱۸

ھەندى جار بىر كەردنەوكانت نەنجامى باشيان دەيىت، بەلام جار جارشە پىنوستيان بە گۆزائىكارى ھەيە. كەسايەتت شياوہ تا لە نىر كەسانى دېكەدا خاۋەن قسە و بىگەى خوت بىت. ھەمىشە داكۆكى لە ماقت بگە و ھەنگاۋانك فراموش مەكە، لە رەشىيىنى دور بىكەو.

دوۋىشك ۱۰/۲۳ - ۱۱/۲۱

لە خۆتەو برىار مەدە، سەرەتا بىرى لىن بىكەو و نىنجا جىبەيىيان بگە. ئەو شىنازى كارى نىستات جىگىرە و لە سەرى بەردەوام بە. كىشەيەك لەگەل كەسكى نزيك ھەيە و چارەسەر دەيىت، كەسكى شيار پىشبارى كارت پىدەكات، بىكەو برىارى خارەيش بەدىن تا سەركەوتو بن.

شىر ۷/۲۳ - ۸/۲۲

نەگەر بە شىنازە بىر بگەيىتەو، رەنگە زۆر شت لە دەست دەيىت، چونكە ماۋەيكە بە بىن ھۆكارىك دزايەتى كەسانى دەروپەرت دەكەى. نەوئى زىانى بۆت ھەيە. ئەو ھەنگاۋانەى نىستات پىنوستيان بە پشكىرى كەسكە تا جىبەجى بىت، ھىوايەك لە دلت ھەيە. لەم ماۋەيكە بۆت دىتەدى.

گا ۴/۲۰ - ۵/۲۰

بۆزىرە لە برىارەكانت، چونكە پىنوستىت بە ھەنگاۋانك تا جىبەيىيان بگەيت و ھەمىشە بىر كەردنەوت بەرەو گەشىيىن بىت. كەسكى نزيك نىيازى ھەيە ھۆكارىك بىت لە كارەكانت، بەلام مەسەيىكى ھەيە و دىپەوى لىت نزيك يىتەو، نارائەكانى داھاتوت پشكىرى ھەمە.

بۇ زانىيارىت

- (DNA) -

زۇر جار باسى (DNA) دەكرىت و رەنگە زۇربەمان زانىيارىمان لەسەر نەيىت، تەنانەت ھەندى جارېش كەسىكى مردوو، لاشە و جەستەى شىۋاۋە، دەتوانن بە رىنگەى (DNA) بزائن ئەو كەسە كىيە و دەستىشائى بىكەن، با بزائىن (DNA) چىيە ! (DNA) يان (LDNA) برىتتە لە كۆمەلىك گەردىلەى زىندوو، كە رىنمايى جىيەكان لە خۇ دەگرى، كە ماناى بەرەو پىشچون و گەشەكردى بايۇلۇژى بۇ ھەر گىاندارىكە، ھەرۋەھا زانىيارى بۇمايى تەواى تىدايە تا ھەموو چالاكىيەكانى زىندوويى بۇ ھەر گىاندارىك چىيەجى بىكات. مېژووي دۆزىنەۋەى ئەو ترشەلۇكە، دەگەرپتەۋە بۇ سالى (۱۸۶۹) لەلايەن زانىيايەكى سويسرى بە ناوى (فرىدرىك ميسشتر) كە تۋانى چەند ماددەيەك لە ژىر مايكروسكرۇپدا بدۆزىتەۋە كە بە (نووين - نيوكلىن) ناسراۋە، كە لە نىۋو پىكھاتەى ناۋەكىدا ھەيە. دواتر لە سالى ۱۹۲۹ لەلايەن (فىبى لىفىنى)، تۋانى پىكھاتەى سەرەكى (DNA) دىيارى بىكات كە كۆمەلىك ناۋەكى جىگىرە.

نوكتە

يەككە تا سەرنجى خەلك رابكىشى، ھەلسا دووكاينكى پىلاۋىكى دانا، لەسەر دوكانەكى نووسىبوو : تاكىك بىرە و تاكىكىش بە خۇرايى ۋەربىگرە !

ماناى خەون

ون بوون

ھەندى خەونى ناخۇش ھەن، كە تىايدا، ھەست دەكەيت ون بووى و كەسش نىيە ھاناى بۇ ببەيت و كەسشست لى دىار نابج، خەونىكى ناخۇشە و بەسەر زۇربەماندا ھاتوۋە. با بزائىن ون بوون ماناى چىيە لە خەودا ! ئەو كەسەى ھەست بىكات ون بوۋە لە خەودا، ماناى وايە بەختى نىيە، ھەرۋەھا ئەگەر كارىك بىكات، بۇى نايت و سەر ناگرىت، ئەگەر لە خەودا بە دواى كەسىكى ون بوودا دەگەرپت، ماناى ئەۋەپە پىۋىستت بە كەسىكە كە لىت نرىك يىت، بەلام تا ئىستت ئەتدۇزىۋەتەۋە. ون بوون لە خەودا لە نىۋو تارىكدا، واتە بەرەو كىشە و گرفت رىنگە دەگرى، ئەگەر شۋىتەكە رووناك يىت، ماناى وايە ئەو كارى لەم ماۋەپەدا دەپكەيت بۇت نايت.

تەھەتگ ۲/۱۹ - ۲/۲۰

نەم كەسەى دەپەرى لىت نرىك يىت، نىيازى باگە و بەرۋەمەنى تۋى دەپت، گرفتت كەمە كە لە كاتى خۇى كارەكانت جىيەجى ناكەيت و فرامۇشيان دەكەيت، كانت پىۋىستە تا بە جۋانى نامانجەكانت جىيەجى بىكەيت، ھەمىشە برىيارى شىار بەد، بەرامبەر داھاتوت گەشپىن بە.

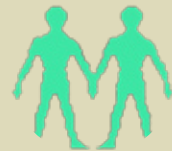
كەۋان ۱۱/۲۲ - ۱۲/۲۱

بەھۋى چەند كىشەيەكتەۋە زۇربەى بىرەكەتەۋە بەرەو نەنجامى نەخۋاززاۋ رىنگەيمان كرىتوۋە، ھەرلەيدە كەسىكى شىاۋ يىتتە ناۋ زىانەۋە، پىۋىستە زىانەت بىكۆزى چۈنكە بەم چەششە بۇت ناچىتە سەر، كەسلىك چارپوتتە و دەپەوى ھەنگازى بۇ بەھوتىزىت، برىارەكانت لە كاتى خۇى بەد.

گۈتەگەنم ۸/۲۳ - ۹/۲۲

رىز لە ھەستى كەسى بەرامبەرت بىگرە و ژىرانە رەفتار بىكە لەگەل نەم كەسانەى كە تازە دەبانىست، لەم ماۋەپەدا كارەكانت پىشگىرى مەخە و گرېنگى تەۋاوبان پىيىدە، خاۋىن كارەكەت رىز لە ماندوۋبوونت دەگرىت و پلەت بەرز دەپتەۋە، بەلام نەپشپەكانت بۇ ھەسور كەس مەدركىتە.

دوۋانە ۵/۲۱ - ۶/۲۰

لە زۇربەى كارەكانت كاتىك دەگەيتە كۇتابى، لىت تىكەچى، ھەر بۇيە لە زۇربەيان پەشمانىت پىۋە دىارە، ناۋانكى چەندەھا سالىت لە دلە، بەم زۋولتە بۇت جىيەجى دەپت، پىۋىستت بە كەسىكە تا لە بىرەكەتەۋەت بىكات، داھاتوت بەرەو باشى و چاكوۋنەۋە دەچىت.